

Η Χάρτα

Ο Ρήγας γεννήθηκε στο Βελεστίνο, ένα χωριό της Θεσσαλίας, το 1757 και πέθανε στο Βελιγράδι το 1798. Εκείνη την εποχή οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν σαν επώνυμο το όνομα του τόπου της καταγωγής τους. Η υπογραφή του ήταν Ρήγας Βελεστινλής Θετταλός, δηλαδή Ρήγας από το Βελεστίνο της Θεσσαλίας. Επειδή όμως στα αρχαία χρόνια το Βελεστίνο ονομαζόταν Φεραί, του έδωσαν αργότερα το όνομα Φεραίος.

Εκείνη την εποχή η περιοχή που καλύπτει τη σημερινή Ελλάδα ήταν τμήμα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Ο Ρήγας σπούδασε στην Κωνσταντινούπολη, έμαθε γαλλικά, ιταλικά και γερμανικά και μελέτησε πολλά από τα έργα των φιλοσόφων της εποχής του. Δύο χρόνια πριν πεθάνει, το 1796, εκδίδει ένα χάρτη των Βαλκανίων, τη Χάρτα.

Σ' αυτό το χάρτη ο Ρήγας παρουσίαζε τους γεωγραφικούς

όρους, τα αρχαία και τα νεότερα τοπωνύμια, ιστορικά στοιχεία για κάθε λογής μνημεία και γεγονότα, ονόματα διαφόρων προσωπικοτήτων.

Ο χάρτης του Ρήγα έμοιαζε με ένα μεγάλο βιβίο ιστορίας και γεωγραφίας και όχι με χάρτη που μπορούσες να τον χρησιμοποιήσεις σε ταξίδι.

Διασυνδέσεις

- * Χρονολόγιο, σελ. 22-23.
- * Οθωμανική αυτοκρατορία, Βαλκάνια, ελληνικές παροικίες, Εμπορικοί δρόμοι, σελ. 11-12, 14.
- * Χάρτες, σε κάθε εγχειρίδιο και ειδικότερα στο *Εδώ, εκεί κι αλλού*.
- * Νεοελληνικός Διαφωτισμός, *Θυμόμαστε και γιορτάζουμε*, σελ. 22-23.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Μαρία Σκιαδαρέση, *Ρήγας Βελεστινλής*, εκδ. Μεταίχμιο, 1998.
Ιστορία του νέου ελληνισμού, τ. 1, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2003.
Ιστορία του ελληνικού έθνους, τ. 10, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
 Βίκτωρ Μελάς, *Η Χάρτα του Ρήγα*, ΜΙΕΤ, 1997.
Θεσσαλία, εκδ. Παπαδήμα, 2001.
Ιστορικά, τ. 161, εκδ. Ελευθεροτυπία, 2002.

Η ζωή είναι ένα μεγάλο ταξίδι

Ο Ρήγας Φεραίος ταξίδεψε πολύ κι έζησε σε πολλά μέρη.

Πάνω στη Χάρτα που σχεδίασε ο Ρήγας βλέπεις τα ταξίδια της ζωής του.

1757 Γεννήθηκε στο Βελεστίνο.

1770-1780 Πήγε σχολείο στη Ζαγορά του Πηλίου και στα Αμπελάκια.

1780 Σπούδασε στην Κωνσταντινούπολη.

1787 Έγινε γραμματέας του Αλέξανδρου Υψηλάντη* και πήγε μαζί του στη Μολδαβία.

Τον ίδιο χρόνο πήγε στη Βλαχία κοντά στο Νικόλαο Μαυρογένη*.

1787-1790 Ταξίδεψε στο Βουκουρέστι, στη Βιέννη και στο Ιάσιο. Σ' αυτές τις πόλεις ήρθε

σ' επαφή με τις ελληνικές κοινότητες της διασποράς, μελέτησε τα έργα των Γάλλων φιλοσόφων του Διαφωτισμού και τις αρχές της Γαλλικής Επανάστασης. Στη Βιέννη τύπωσε στο ελληνικό τυπογραφείο των αδελφών Πουλίου τα πρώτα του βιβλία: ένα εκπαιδευτικό βιβλίο για τη Φυσική και μια συλλογή από νουβέλες.

1791 Έγινε γραμματέας του Μιχαήλ Σούτσου* κι εγκαταστάθηκε στο Βουκουρέστι.

1794 Ταξίδεψε στην Τεργέστη.

1796 Τύπωσε το πρώτο φύλλο της Χάρτας στη Βιέννη.

1797 Ολοκληρώθηκε η έκδοση της Χάρτας. Η αυστριακή αστυνομία συνέλαβε το Ρήγα Φεραίο στην Τεργέστη και τον κατηγορήσε ότι ετοίμαζε μια συνωμοσία εναντίον της Οθωμανικής αυτοκρατορίας που ήταν σύμμαχος των Αυστριακών.

1798 Δικάστηκε μαζί με τους συντρόφους του στη Βιέννη. Ο Ρήγας Φεραίος και οι σύντροφοί του εκτελέστηκαν στο Βελιγράδι.

*Οι Αλέξανδρος Υψηλάντης, Νικόλαος Μαυρογένης και Μιχαήλ Σούτσος ήταν οσποδάροι, δηλαδή ηγεμόνες, διορισμένοι από την οθωμανική διοίκηση στις παραδουνάβιες επαρχίες.

Διασυνδέσεις

- * Οθωμανική αυτοκρατορία, Βαλκάνια, ελληνικές παροικίες, *Εμπορικοί δρόμοι*, σελ. 11-12, 14.
- Χάρτες, σε κάθε εγχειρίδιο και ειδικότερα στο *Εδώ, εκεί κι αλλού*.
- Νεοελληνικός Διαφωτισμός, *Θυμόμαστε και γιορτάζουμε*, σελ. 22-23.
- Χρονολόγιο, σελ. 22-23.
- Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2000.

Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.

Μαρία Σκιαδαρέση, *Ρήγας Βελεστινλής*, εκδ. Μεταίχμιο, 1998.

Ιστορία του ελληνικού έθνους, τ. 10, Εκδοτική Αθηνών, 1976.

Ιστορία του νέου ελληνισμού, τ. 1, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2003.

Βίκτωρ Μελάς, *Η Χάρτα του Ρήγα*, ΜΙΕΤ, 1997.

Θεσσαλία, εκδ. Παπαδήμα, 2001.

Ιστορικά, τ. 161, εκδ. Ελευθεροτυπία, 2002.

Η ζωή είναι ένα μεγάλο ταξίδι

Διασυνδέσεις

- * Οθωμανική αυτοκρατορία, Βαλκάνια, ελληνικές παροικίες, *Εμπορικοί δρόμοι*, σελ. 11-12, 14.
- Χάρτες, σε κάθε εγχειρίδιο και ειδικότερα στο *Εδώ, εκεί κι αλλού*.
- Νεοελληνικός Διαφωτισμός, *Θυμόμαστε και γιορτάζουμε*, σελ. 22-23.
- Χρονολόγιο, σελ. 22-23.
- Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2000.
- Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.
- Μαρία Σκιαδαρέση, *Ρήγας Βελεστινλής*, εκδ. Μεταίχμιο, 1998.
- Ιστορία του ελληνικού έθνους*, τ. 10, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
- Ιστορία του νέου ελληνισμού*, τ. 1, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2003.
- Βίκτωρ Μελάς, *Η Χάρτα του Ρήγα*, ΜΙΕΤ, 1997.
- Θεσσαλία*, εκδ. Παπαδήμα, 2001.
- Ιστορικά*, τ. 161, εκδ. Ελευθεροτυπία, 2002.

Ο Διαφωτισμός

Ο Ρήγας Φεραίος έζησε στο δεύτερο μισό του 18ου αιώνα. Ήταν ένας από εκείνους που στήριξαν τις αλλαγές που έφεραν οι νέες ιδέες για την παιδεία, την επιστήμη και την πολιτική που συζητούσαν στην Ευρώπη εκείνη την εποχή.

Οι φιλόσοφοι στη Γαλλία, στην Αγγλία και αλλού στην Ευρώπη υποστήριξαν ότι:

- * Η λογική σκέψη και η γνώση μπορούν να κάνουν καλύτερη τη ζωή των ανθρώπων και να οδηγήσουν στην πρόοδο.

- * Οι άνθρωποι είναι ελεύθεροι και ίσοι απέναντι στο νόμο. Την ίδια εποχή οι επιστήμονες ανακάλυψαν τα μυστικά των φυσικών νόμων.

Μέχρι τότε η θρησκεία ήταν ο αναγνωρισμένος τρόπος για να εξηγούνται τα φυσικά φαινόμενα.

Οι ιστορικοί ονόμασαν εκείνη την εποχή *Αιώνα των Φώτων* γιατί τότε αναπτύχθηκε η *κριτική σκέψη* που φώτισε, κατά κάποιον τρόπο, όλες τις δραστηριότητες των ανθρώπων. Τότε γράφτηκαν μερικά πολύ σημαντικά έργα: η *εγκυκλοπαίδεια*, που περιλάμβανε όλες τις καινούριες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις της εποχής, νομικά και πολιτικά βιβλία όπως *Το πνεύμα των νόμων* και *Το κοινωνικό συμβόλαιο*.

Στις χώρες της Ευρώπης, στη Γαλλία, στην Αγγλία κι αλλού επικράτησε η άποψη ότι η ζωή των φτωχών θα καλυπτόταν με την εκπαίδευση. Έτσι ιδρύθηκαν πολλά σχολεία. Στα σχολεία, εκείνη την εποχή, εφαρμόστηκε μια καινούρια παιδαγωγική που υποστήριζε ότι τα παιδιά είναι παιδιά και γι' αυτό πρέπει η εκπαίδευση να είναι προσαρμοσμένη στην ηλικία τους. Σχολεία ιδρύθηκαν και στο χώρο της σημερινής Ελλάδας, που τότε βρισκόταν υπό οθωμανική κυριαρχία, στη Λάρισα, στον Τίρναβο, στην Πάτμο, στην Τρίπολη στα Ιωάννινα και αλλού.

Διασυνδέσεις

- * Ο Διαφωτισμός, *Χρονολόγιο*, σελ. 22-23, *Θυμόμαστε και γιορτάζουμε*, σελ. 21-23.
- * Η εκπαίδευση των παιδιών, *Μ' ένα λεωφορείο όλοι τριγυρνάμε μέσα στην πόλη*, σελ. 12-13, 55.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2000.

Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.

Μαρία Σκιαδαρέση, *Ρήγας Βελεστινλής*, εκδ. Μεταίχμιο, 1998.

Ιστορία του ελληνικού έθνους, τ. 10, Εκδοτική Αθηνών, 1976.

Ιστορία του νέου ελληνισμού, τ. 1, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2003.

Βίκτωρ Μελάς, *Η Χάρτα του Ρήγα*, ΜΙΕΤ, 1997.

Θεσσαλία, εκδ. Παπαδήμα, 2001.

Ιστορικά, τ. 161, εκδ. Ελευθεροτυπία, 2002.

Ο κόσμος την εποχή του Ρήγα Φεραίου

Από το 15ο αιώνα και μετά, τα μεγάλα ευρωπαϊκά κράτη, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Αγγλία, θέλοντας να βρουν νέους εμπορικούς δρόμους, οργάνωναν εξερευνητικές αποστολές.

Οι θαλασσοπόροι έφτασαν στην Αμερική, στην Αυστραλία, στην Ωκεανία και οι εξερευνητές εξερεύνησαν την Αφρική και τις άλλες ηπείρους.

Τα ευρωπαϊκά κράτη ίδρυσαν εκεί αποικίες από τις οποίες προμηθεύονταν πρώτες ύλες. Την ίδια εποχή άρχισε και το εμπόριο των δούλων από τη μαύρη Αφρική προς την Αμερική. Εκατοντάδες χιλιάδες Αφρικανοί μεταφέρθηκαν στο Νέο Κόσμο για να δουλέψουν στις ευρωπαϊκές αποικίες. Έτσι, στο τέλος του 18ου αιώνα, οι Ευρωπαίοι είχαν δημιουργήσει μεγάλα αποικιακά κράτη. Είχαν δηλαδή επεκτείνει την κυριαρχία τους στις άλλες ηπείρους. Ο κόσμος ήταν μοιρασμένος: οι Άγγλοι, οι Γάλλοι,

οι Ολλανδοί είχαν αποικίες στη μαύρη Αφρική, στην Αμερική, στην Ασία και στην Αυστραλία, οι Ισπανοί και οι Πορτογάλοι στη Νότια Αμερική.

Διασυνδέσεις

- * Ο Διαφωτισμός, Χρονολόγιο, σελ. 2-3, 22-23, Θυμόμαστε και γιορτάζουμε, σελ. 21-23.
- * Οι εξερευνητικές, Οι εμπορικοί δρόμοι, σελ. 18-24.
- * Η εγκατάσταση των Ευρωπαίων στις άλλες ηπείρους, Χρονολόγιο, σελ. 20-24.
- * Ο αποικισμός στην αρχαιότητα, Χρονολόγιο, σελ. 12, και Το παζάρι και ο κόσμος του, σελ. 18, καθώς και οι καρτέλες περί αποικισμού.
- * Γεωγραφία: τα σύγχρονα κράτη που αντιστοιχούν στις πρώην αποικίες.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2000.
 Ζακ Λε Γκοφ, Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.

Η Οθωμανική αυτοκρατορία στο τέλος του 18ου αιώνα

Δην ίδια εποχή, στην Ανατολή κυριαρχούσε η Οθωμανική αυτοκρατορία. Η Οθωμανική αυτοκρατορία δημιουργήθηκε μετά από πολέμους. Ήταν ένα μεγάλο κράτος όπου ζούσαν λαοί με διαφορετικές γλώσσες και θρησκείες. Η Οθωμανική αυτοκρατορία περιλάμβανε τα Βαλκάνια, τις περιοχές γύρω από τον Εύξεινο Πόντο, τη Μέση Ανατολή, την Αίγυπτο, τη βόρεια Αφρική και την Αραβική χερσόνησο.

Διασυνδέσεις

- * Ο Διαφωτισμός, Χρονολόγιο, σελ 2-3, 22-23, Θυμόμαστε και γιορτάζουμε, σελ. 21-23.
- * Οι εξερευνήσεις, Οι εμπορικοί δρόμοι, σελ 18-24.
- * Η εγκατάσταση των Ευρωπαίων στις άλλες ηπείρους, Χρονολόγιο, σελ. 20-24.
- * Ο αποικισμός στην αρχαιότητα, Χρονολόγιο, σελ. 12, και Το παζάρι και ο κόσμος του, σελ. 18, καθώς και οι καρτέλες περί αποικισμού.
- * Γεωγραφία: τα σύγχρονα κράτη που αντιστοιχούν στις πρώην αποικίες.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

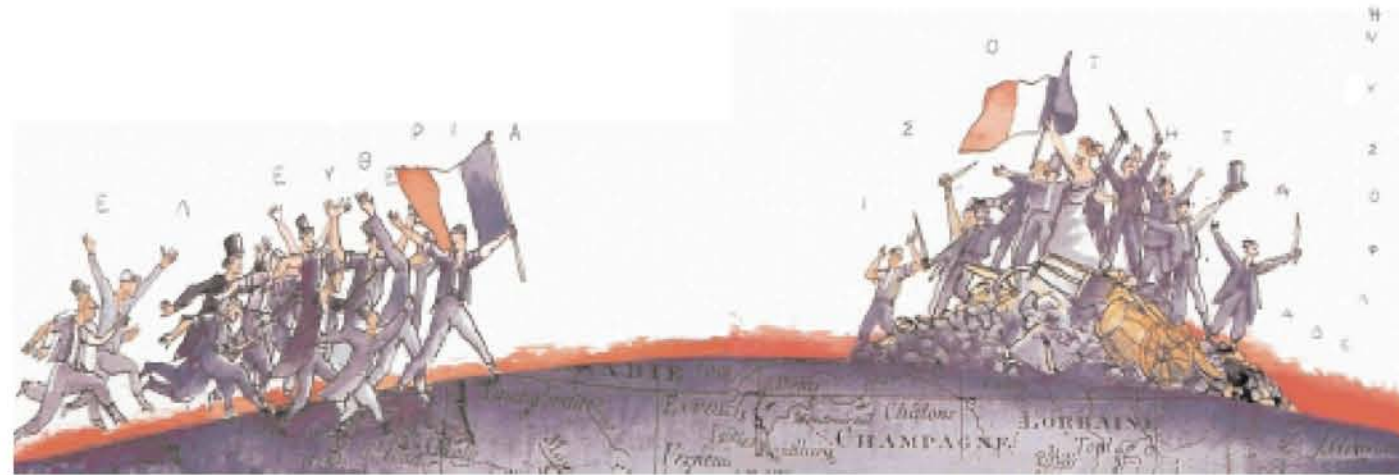
Βιβλιογραφία

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, *Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2000.
- Ζακ Λε Γκοφ, *Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.
- Μαρία Σκιαδαρέση, *Ρήγας Βελεστινλής*, εκδ. Μεταίχμιο, 1998.
- Ιστορία του ελληνικού έθνους*, τ. 10, Εκδοτική Αθηνών, 1976.
- Ιστορία του νέου ελληνισμού*, τ. 1, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2003.
- Βίκτωρ Μελάς, *Η Χάρτα του Ρήγα*, ΜΙΕΤ, 1997.
- Θεσσαλία*, εκδ. Παπαδήμα, 2001.
- Ιστορικά*, τ. 161, εκδ. Ελευθεροτυπία, 2002.

Οι μεγάλες επαναστάσεις

Στο τέλος του 18ου αιώνα έγιναν δυο μεγάλες επαναστάσεις επηρεασμένες από τις ιδέες του Διαφωτισμού.

Το 1776 ξέσπασε η Αμερικανική Επανάσταση. Μέχρι εκείνη την εποχή το μεγαλύτερο τμήμα της Βόρειας Αμερικής ήταν αποικία της Αγγλίας. Οι Άγγλοι διοικούσαν τη χώρα και οι κάτοικοι πλήρωναν φόρους στον Άγγλο βασιλιά. Οι Αμερικανοί αποφάσισαν να επαναστατήσουν εναντίον της Αγγλίας για να κερδίσουν την ανεξαρτησία τους. Στη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας από τους Άγγλους γράφει ότι "Όλοι οι άνθρωποι γεννήθηκαν ίσοι και έχουν τα ίδια δικαιώματα στη ζωή, στην ελευθερία και στην αναζήτηση ευτυχίας".

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1789, ο γαλλικός λαός επαναστάτησε εναντίον των ευγενών και του βασιλιά. Ο λαός ζητούσε ίσα δικαιώματα για όλους τους πολίτες. Στη Γαλλική Επανάσταση το κύριο σύνθημα ήταν:

"Ελευθερία, Ισότητα, Αδελφότητα"

Ο Ρήγας Φεραίος επηρεάστηκε από τις ιδέες της Αμερικανικής και της Γαλλικής Επανάστασης. Πίστευε ότι οι λαοί έπρεπε να ζουν σε ανεξάρτητα κράτη και ότι οι πολίτες του κάθε κράτους έπρεπε να είναι ίσοι. Γι' αυτό έγραψε επαναστατικές προκηρύξεις ώστε να διαδώσει αυτές τις ιδέες στους λαούς που κατοικούσαν στις ευρωπαϊκές περιοχές της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Διασυνδέσεις

- * Ο Διαφωτισμός, Χρονολόγιο, σελ 2-3, 22-23, Θυμόμαστε και γιορτάζουμε, σελ. 21-23.
- * Η Γαλλική Επανάσταση, η Αμερικανική Επανάσταση, Το παζάρι και ο κόσμος του σελ. 11.
- * Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1948), Το παζάρι και ο κόσμος του σελ. 32-33.
- * Ο αποικισμός στην αρχαιότητα, Χρονολόγιο, σελ. 12, και Το παζάρι και ο κόσμος του, σελ. 18, καθώς και οι καρτέλες περί αποικισμού.
- * Οι διασυνδέσεις αυτές είναι ενδεικτικές. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες συνδέσεις που μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε ανάλογα με τη δυναμική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη, εκδ. Καλειδοσκόπιο, 2000.
 Ζακ Λε Γκοφ, Η Ευρώπη, μια αφήγηση για παιδιά και νέους, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 1997.